

MỘT VÀI SUY NGHĨ VỀ THỰC HIỆN NHIỆM VỤ ĐÀO TẠO, BỒI DƯỠNG CÁN BỘ CƠ SỞ HIỆN NAY

*GVC. Nguyễn Hữu Thánh **

Cán bộ là cái gốc của công việc, quyết định sự thành công hay thất bại, sự phát triển hay trì trệ của nền kinh tế-xã hội. Thực tiễn hiện nay, bên cạnh những cán bộ có tâm huyết, tận tụy với công việc thì vẫn còn một bộ phận cán bộ còn hạn chế nhiều mặt.

Mặt khác, mặt trái của nền kinh tế thị trường đang có những tác động tiêu cực đến suy nghĩ và hành động của không ít cán bộ. Vì vậy, một số cán bộ có dấu hiệu suy thoái về phẩm chất đạo đức cách mạng. Một số nơi đã có dấu hiệu rạn nứt về khối đoàn kết, lợi dụng dân chủ làm phương hại đến tập thể, cơ quan biểu hiện qua những hành vi cụ thể như, phát ngôn thiếu chính xác, trung thực; ý chí được điều tiết bằng pháp luật bị thay thế bởi ý chí cá nhân tùy tiện; tạo ra những nhóm nịnh bợ, chỉ lo vo vén lợi ích riêng; tìm cách mị dân để lôi kéo, thao túng một số cán bộ dưới quyền làm cho họ cũng bị tha hoá theo; tình trạng cục bộ theo lối “họ, làng” vẫn còn xảy ra...

Trước thực trạng của đội ngũ cán bộ, Hội nghị Ban chấp hành Trung ương Đảng lần thứ 3 (khoá VIII) về chiến lược cán bộ thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước đã khẳng định: “Xây dựng đội ngũ cán bộ có phẩm chất và năng lực là yếu tố quyết định chất lượng của bộ máy nhà nước”.

Nâng cao năng lực của cán bộ cơ sở đang là yêu cầu cấp bách nhằm củng cố tổ chức Đảng, bộ máy chính quyền nhà nước từ cơ sở, làm cho chính quyền cơ sở có khả năng tổ chức thực thi tốt các chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước, đồng thời

thực sự đáp ứng được các yêu cầu, nguyện vọng của nhân dân địa phương. Hội nghị lần thứ 5 của Ban chấp hành Trung ương Đảng (khoá IX) đã chỉ rõ, việc đổi mới và nâng cao hiệu lực của chính quyền cơ sở là một khâu rất quan trọng để phát huy vai trò của hệ thống chính trị ở cơ sở nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển của giai đoạn mới.

Những năm qua, công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, công chức thực sự được Đảng, Nhà nước quan tâm không chỉ trên phương diện tư tưởng, đường lối, chủ trương mà còn cả giải pháp thực hiện. Để thực hiện có hiệu quả cao công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ điều cần thiết là xác định rõ tiêu chuẩn về phẩm chất, năng lực cán bộ. Đây là vấn đề lớn đã được nhiều nhà quản lý, nhà khoa học nghiên cứu. Ở bài viết này, chúng tôi chỉ tìm hiểu một số vấn đề về tiêu chuẩn phẩm chất cán bộ ở cơ sở.

Nói đến tiêu chuẩn cán bộ, ngoài những tiêu chuẩn, yêu cầu chung còn phải xác định tính thời điểm lịch sử phù hợp theo từng giai đoạn cách mạng. Cách mạng càng phát triển thì nội dung về tiêu chuẩn cán bộ cũng được mở rộng, cụ thể hơn.

Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VII (1991) xác định tiêu chuẩn cơ bản của cán bộ trong giai đoạn mới là: “Có bản lĩnh chính trị vững vàng; có ý thức trách nhiệm và tinh thần đổi mới; trung thực, thẳng thắn; có kiến thức và năng lực thực tiễn; có tinh thần học tập để không ngừng nâng cao trình độ; có lối sống lành mạnh, được nhân dân tín nhiệm” và “kết quả thực hiện nhiệm vụ được giao là căn cứ để nhận xét, đánh giá cán bộ” (Báo cáo xây dựng Đảng tại

*P.Hiệu trưởng

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ VII của Đảng, (sđd trang 28,29). Như vậy, tiêu chuẩn cán bộ nói chung, cán bộ quản lý, lãnh đạo cơ sở nói riêng đều nhất quán ở chỗ đó là: bao gồm những phẩm chất chính trị, đạo đức, năng lực nhất định.

Thứ nhất, về phẩm chất chính trị, trước hết được thể hiện trên quan điểm của người cán bộ. Chính quan điểm này bảo đảm phương hướng cho mọi suy nghĩ và hành động của người lãnh đạo. Nó thể hiện lập trường của giai cấp công nhân; đường lối, quan điểm, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước. Quan điểm đó cũng được thể hiện trên tinh thần cần, kiệm, liêm, chính; phát huy dân chủ; chống quan liêu, tham nhũng và bệnh kinh nghiệm chủ nghĩa. Ngay từ những ngày đầu mới thành lập nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà, Bác Hồ đã từng căn dặn đối với cán bộ: “Kiên quyết chống các bệnh làm trái pháp luật coi khinh phép nước, cậy thế, hủ hoá, tư túng; kéo bè, kéo cánh, người có tài, có đức nhưng không vừa lòng mình thì đẩy ra ngoài. Quên rằng việc là việc công, chứ không phải việc riêng gì dòng họ của ai...” (theo Báo Cứu quốc số 69 ngày 17/10/1945).

Thứ hai, giữ gìn kỷ luật trong Đảng, phục vụ tốt nhân dân; ra sức học tập chủ nghĩa Mác-Lê nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh; đề cao tự phê bình và phê bình; có tinh thần trách nhiệm cao đối với công việc. Không tham nhũng, lãng phí, lợi dụng chức vụ quyền hạn để trục lợi cá nhân; tôn trọng lẽ phải, có tình thương và lòng nhân hậu. Xác định rõ việc giữ vững nguyên tắc và kỷ luật là sức mạnh của Đảng ta.

Thứ ba, người cán bộ trong giai đoạn mới cần có tính năng động của trí tuệ. Đó chính là sự nhạy bén, linh hoạt với cái mới, có trình độ phát hiện và phê phán. Sự linh hoạt, mềm dẻo trong suy nghĩ cùng với sự cầu thị cũng là một biểu hiện quan trọng của tính năng động trí tuệ. Chính sự linh hoạt này đã vượt ra khỏi sự trói buộc của tư

tưởng, quan điểm và kinh nghiệm cũ, lối thời cũng như sự định kiến, mặc cảm, tránh được việc áp dụng máy móc. Tính năng động của trí tuệ còn thể hiện ở độ sâu của trí tuệ. Độ sâu của trí tuệ cho phép người lãnh đạo đi sâu vào thực chất của vấn đề, nắm được bản chất cốt lõi của tình huống, sự việc để có quyết định đúng đắn phù hợp. Đồng thời biết nhìn xa, trông rộng, dự báo và dự đoán sự vận động và phát triển của từng sự việc, sự vật, hiện tượng để có các giải pháp, phương án tích cực, chủ động đối với từng trường hợp, tình huống cụ thể về chính trị, kinh tế, trật tự an toàn xã hội... do thực tế đặt ra. Ngoài ra, độ sâu của trí tuệ còn thể hiện ở năng lực quán triệt đường lối của Đảng; năng lực phân tích, đánh giá và tổng kết thực tiễn; tổ chức triển khai thực hiện có hiệu quả nhiệm vụ đề ra; giải quyết tốt mối quan hệ giữa Đảng bộ với chính quyền; biết nhìn nhận và tận dụng thời cơ phục vụ cho phát triển kinh tế-xã hội ở địa phương.

Thứ tư, kỹ năng quản lý và lãnh đạo của cán bộ cơ sở. Một trong những kỹ năng quan trọng nhất cần được đào tạo, bồi dưỡng cho cán bộ cơ sở đó là kỹ năng thu thập, phân tích, xử lý thông tin. Lê nin đã từng nói rằng, không có thông tin thì không thắng lợi trong bất cứ lĩnh vực sản xuất vật chất và khoa học, kỹ thuật nào. Trong nền kinh tế thị trường, mở rộng hội nhập kinh tế quốc tế hiện nay, muốn làm giàu thông tin phải đi đầu. Tuy nhiên, việc phân tích, xử lý và xử lý thông tin là khâu hết sức quan trọng, nhất là trong bối cảnh bùng nổ thông tin như hiện nay. Một trong những khâu yếu trong lĩnh vực công tác thông tin của cán bộ cơ sở ta hiện nay đó là thông tin dự báo. Trên cơ sở thu thập, phân tích, xử lý thông tin để người quản lý, lãnh đạo ra quyết định. Quyết định đúng - xã hội an bình phát triển, quyết định sai - xã hội rối ren, suy thoái, trì trệ. Quyết định là sản phẩm chính của người lãnh đạo. Ban hành quyết định là một kỹ năng, kỹ thuật căn bản

thể hiện cái “tâm” và cái “tâm” của người quản lý. Trong hoạt động quản lý nhà nước ở chính quyền cơ sở thường phát sinh những tình huống cần xử lý. Có vô số tình huống quản lý ở nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội ở cơ sở. Việc xử lý không đúng dẫn các tình huống này có thể sẽ dẫn đến những hậu quả tai hại, kéo dài về sau, ảnh hưởng đến lợi ích của nhà nước và của nhân dân, làm nhân dân mất lòng tin vào chính quyền vì vậy cần phải tăng cường đào bồi dưỡng cán bộ những kỹ năng trong việc xử lý tình huống quản lý và tình huống chính trị.

Thứ năm, về lối sống, lối sống trong một chừng mực nhất định là cách ứng xử của những con người cụ thể trước những điều kiện, hoàn cảnh cụ thể của môi trường sống. Môi trường là cái khách quan quy định, là điều kiện khách quan trực tiếp tác động và ảnh hưởng đến lối sống của con người, của các nhóm xã hội và cộng đồng dân cư. Lối sống bao gồm cả lễ sống, phong cách sống môi trường sống nếp sống Chất lượng sống mức sống. Đáng tiếc, hiện nay ở một số nơi khi đánh giá về lối sống hầu như chỉ thiên về phong cách sống mà thiếu nhìn nhận, đánh giá về nếp sống. Có lẽ một trong những sự lãng phí lớn nhất hiện nay ở một số cơ quan, đoàn thể đó là một bộ phận không ít cán bộ có thói quen thiếu tôn trọng những quy định về giờ giấc, thời gian (đi muộn, về sớm; lãng phí thời gian khi đang ở ngay trong công sở...) hoặc thiếu thói quen giữ gìn và bảo vệ của công (tắt điện, tắt nước khi không có người sử dụng...

Trong bối cảnh đất nước đang chuyển mạnh sang nền kinh tế thị trường và công cuộc đẩy mạnh CNH, HĐH đất nước, Đảng ta đề xướng và chỉ đạo việc "xây dựng con người Việt Nam về tư tưởng, đạo đức, tâm hồn, tình cảm, lối sống" (Văn kiện Đại hội đại biểu ĐCSVN toàn quốc lần thứ VIII, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội 1996, trang 113). Nghị quyết Trung ương 5 khóa

VIII về văn hóa, coi tư tưởng, đạo đức, lối sống có quan hệ mật thiết và là vấn đề trọng tâm, cấp bách trong quá trình xây dựng nền văn hóa Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

Công cuộc đổi mới do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo đã thu được những thành tựu to lớn, nhưng cũng còn nhiều bức xúc, khó khăn. Để thực hiện thắng lợi sự nghiệp CNH, HĐH đất nước thì nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng một đội ngũ cán bộ quản lý, lãnh đạo cho cơ sở là một việc hết sức cần thiết và quan trọng. Ngoài những phẩm chất về chính trị, đạo đức, lối sống, đội ngũ cán bộ cần có trí tuệ, có kỹ năng chỉ đạo và tổ chức thực hiện những nhiệm vụ về phát triển kinh tế-xã hội ở địa phương.

Việc đánh giá, lựa chọn, quy hoạch, bố trí đi đôi với đào tạo, bồi dưỡng để có một đội ngũ cán bộ quản lý, lãnh đạo ở cơ sở có đủ phẩm chất và năng lực là một việc rất quan trọng. Quá trình đào tạo không chỉ cung cấp cho cán bộ những hiểu biết và kiến thức cơ bản về lý luận, phương pháp luận trong tư duy và hành động mà còn phải giúp cho họ có những kiến thức và kỹ năng cơ bản về lãnh đạo, quản lý để vận dụng vào thực tiễn đạt kết quả cao hơn. Đảng ta đã có chủ trương, cố gắng trong một thời gian ngắn bồi dưỡng, đào tạo được những cán bộ lãnh đạo vừa có phẩm chất, vừa có năng lực nhất là phẩm chất chính trị vững vàng, có năng lực trí tuệ và năng lực tổ chức.

Để thực hiện tốt nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, chúng ta cần tìm hiểu về những phẩm chất cán bộ từ đó có định hướng đúng đắn trong công tác đào tạo, bồi dưỡng hạn chế được việc chuyển tải lý luận theo lối kinh điển, giáo điều mà phải gắn với thực tiễn phong phú, sinh động, phức tạp hiện nay. Tuy nhiên, bên cạnh quá trình đào tạo, người cán bộ cũng phải thường xuyên tự đào tạo, rèn luyện để đáp ứng với yêu cầu và nhiệm vụ mới đang đặt ra.